

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20.5.2008
KOM(2008) 319 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet

1. Alla EU:s partnerländer i Medelhavsområdet har nära historiska och kulturella förbindelser med Europa. Europa-Medelhavspartnerskapet gör det möjligt att ta itu med många strategiska regionala frågor rörande säkerhet, miljöskydd, förvaltning av havsresurser, ekonomiska förbindelser (handel med varor och tjänster, investeringar), energiförsörjning (producerande länder och transitländer), transport, migrationsströmmar (ursprung och transit), konvergens i lagstiftningen, kulturell och religiös mångfald och ömsesidig förståelse. Vi måste dock begrunda och lägga större politisk vikt vid Medelhavsområdets centrala betydelse för Europa, våra viktiga förbindelser med varandra, de djupa kulturella och historiska relationerna och de stora strategiska gemensamma utmaningarna.
2. Vid Europeiska rådets möte den 13 och 14 mars 2008 godkändes principen om en union för Medelhavsområdet och kommissionen inbjöds att lägga fram förslag för att fastställa villkoren för vad som kommer att kallas "Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet".
3. Kommissionen har analyserat resultaten av Barcelonaprocessen och dess bidrag till dialog, fred, stabilitet och välbefinnande i regionen, som EU delar med några av sina närmaste partnerländer. Man har också tagit hänsyn till bristerna och svårigheterna i denna multilaterala samarbetsprocess som EU har engagerat sig i sedan 1995. Dessa faktorer beaktas i detta meddelande som presenterar kommissionens förslag om hur initiativet "Barcelona-processen: en union för Medelhavsområdet" kan utvecklas.
4. Kommissionen har samrått med alla inblandade partnerländer i Europeiska unionen och Medelhavsområdet för att göra sig en bättre bild av deras prioriteringar och för att se hur man bäst kan ge ny politisk och praktisk drivkraft till processen.

Mer än ett årtionde av samarbete mellan EU och Medelhavsområdet

5. Medelhavsområdet är av stor strategisk vikt för Europeiska unionen, både i politiskt och ekonomiskt hänseende. Barcelonaprocessen har varit ett centralt instrument för förbindelserna mellan EU och länderna i Medelhavsområdet sedan 1995. Det innebär ett partnerskap mellan 39 regeringar och över 750 miljoner människor och har givit en ram för fortsatt engagemang och utveckling.
6. Barcelonaprocessen är det enda forum inom vilket alla partnerländer i Medelhavsområdet kan utbyta idéer och delta i konstruktiv dialog, och den politiska dialogen är en återkommande punkt på dagordningen vid ministermöten och möten mellan högre tjänstemän i Europa-Medelhavsområdet. Den är ett uttryck för ett starkt engagemang för regional stabilitet och demokrati genom regionalt samarbete och integration, och har som mål att bygga vidare på detta samförstånd för att fortsätta arbetet på vägen mot politiska och socioekonomiska reformer och modernisering. Den utdragna konflikten i Mellanöstern har dock varit en utmaning för partnerskapet

och pressat det till gränsen för vad det kan göra för att bevara kanalerna för dialog mellan alla partnerländer.

7. Partnerskapet övervakar även ansträngningarna för att stärka demokratin och den politiska mångfalden genom ökad delaktighet i det politiska livet och fortsätter att främja alla mänskliga rättigheter och friheter. Tyvärr har dock målet att skynda på reformer och delta mer aktivt i processen för att befästa styrelseformer och deltagandedemokrati hindrats av globala och regionala händelser.
8. En mycket positivt inslag under de senaste tio åren är att dialoger med olika politiska och ekonomiska aktörer – det civila samhället, t.ex. kvinnoorganisationer och medierna – har blivit mycket viktigare för processen.
9. De olika samarbetsavtalen och programmen på utbildnings- och fortbildningsområdet har bidragit till kapacitetsuppbyggandet i de berörda länderna och utgör ett viktigt redskap för att utveckla de mänskliga resurserna och för att främja de kulturella och samhällsliga värdena i regionen. Anna Lindhs stiftelse för kulturell dialog, den enda institution som finansieras av alla partnerländer, är ett uttryck för det gemensamma åtagandet att upprätta dialog och främja ömsesidigt samförstånd i kulturella frågor och ett erkännande av hur viktig den interkulturella dialogen är för att främja en fredlig samexistens.
10. EU är Medelhavsländernas huvudsakliga handelspartner både för varor och tjänster. Det har gjorts betydande framsteg mot att inrätta ett frihandelsområde mellan EU och Medelhavsområdet till år 2010. Det gradvisa införandet av frihandel med EU har gynnat export och investeringar, men inte tjänster, och än mindre jordbruk (som svarar för två tredjedelar av BNP), som först nu tas med i frihandelsområdet mellan EU och Medelhavsområdet. Det har gjorts långsamma men tydliga framsteg när det gäller den ekonomiska integrationen syd-syd, som fortfarande är sämre än vad den skulle kunna vara. Den makroekonomiska stabiliteten har förbättrats, inflationen har sjunkit avsevärt på 10 år och index för mänsklig utveckling visar på förbättrade hälsovillkor och ökad livslängd generellt sett.
11. Det är dock också sant att det krävs fortsatta och snabbare reformer om EU:s partnerländer i Medelhavsområdet ska kunna ta tillvara på de möjligheter som globaliseringen, frihandeln med EU och den regionala integrationen erbjuder. Ekonomiska reformer, gradvis frihandel med industriprodukter med EU och förbättringar i det ekonomiska styret har inte varit tillräckligt för att dra till sig de inhemska och utländska investeringar som krävs för att förbättra levnadsstandarden i regionen. Tillväxten har varit god men otillräcklig. Reformerna har verkat lovande men har inte uppfyllt de ursprungliga förväntningarna. Frihandeln med EU har gynnat export och investeringar. Den sammantagna effekten av dessa brister är att processen varit långsammare än förväntat. Som en följd av den otillräckliga tillväxten och den fortsatta befolkningstillväxten har välståndsklyftan mellan EU och de flesta Medelhavsländerna ökat och det inte har varit någon äkta ekonomisk konvergens. Formeln "handel+investeringar+samarbete" är lika relevant som den var 1995. EU kan visserligen göra mer för att främja handel, investeringar och samarbete i regionen, men det viktigaste är att länderna i regionen själva tar tillvara dessa möjligheter i den egna ekonomiska politiken.

12. Sammanfattningsvis kan man konstatera att partnerskapet har haft stor betydelse för de multilaterala och bilaterala förbindelserna, men nu krävs kvalitativa och kvantitativa förändringar för att sporra investeringar, skapa sysselsättning och optimera användandet av mänskliga resurser.
13. Det finns ett antal brister som man måste ta itu med för att partnerskapet ska kunna bli ett multilateralt stöd för gemensamma strategier för samarbete inom politik, säkerhet, ekonomi, sociala frågor, utbildning och kultur. Medelhavsområdets centrala politiska betydelse måste ges större utrymme på alla deltagares politiska dagordning. Känslan av att partnerländerna i Medelhavsområdet inte tar sin del av ansvaret är något som oroar båda sidor. Ett annat område som måste diskuteras är bristen på institutionell jämvikt mellan EU å ena sidan och partnerländerna i Medelhavsområdet å andra sidan. En ytterligare svaghet i Barcelonaprocessen har varit dess bristande synlighet och att medborgarna upplever det som att det inte görs mycket för att ta itu med deras problem i vardagen och deras verkliga behov. Det krävs nu ett större engagemang och nya impulser för omvandla Barcelonaförklaringens mål till konkret verklighet.

Tillämpningsområde och huvudsakliga mål

14. Utmaningen för ett nytt initiativ är att förbättra de multilaterala förbindelserna, öka det gemensamma ansvaret för processen och göra den tydligare för medborgarna. Det är dags att ge ny skjuts åt Barcelonaprocessen.
15. Initiativet bör bygga på och förstärka de framgångsrika delarna i den nuvarande Barcelonaprocessen. Därför är Barcelonaförklaringen med sina mål och samsamarbetsområden fortfarande giltig och de ”tre samsamarbetskapitlen” (politisk dialog, ekonomiskt samarbete och frihandel samt mänsklig, social och kulturell dialog) kommer fortsätta att vara grundpelaren i förbindelserna mellan EU och Medelhavsområdet. Det femåriga arbetsprogram som antogs vid toppmötet i Barcelona 2005 (däribland det fjärde samsamarbetskapitlet om migration, social integration, rättvisa och säkerhet som infördes vid detta tillfälle), arbetsprogrammet för 2008 som antogs av utrikesministrarna i Lissabon i november 2007 och slutsatserna från ministermöten för olika sektorer kommer att fortsätta att gälla.
16. I överensstämmelse med de flesta EU-medlemsstaterna och partnerländerna i Medelhavsområdet anser kommissionen att de nuvarande strukturerna i Barcelonaprocessen bör bibehållas och om möjligt stärkas, särskilt mötena mellan högre tjänstemän, kommittémöten och expertmöten inom ramen för Europa-Medelhavspartnerskapet. Politisk och ekonomisk dialog är ett viktigt inslag i den multilaterala dimensionen av förbindelserna mellan parterna och bör således fortsätta.
17. Initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” kommer att vara ett multilateralt partnerskap. Genom att fokusera på regionala och transnationella projekt bör det kunna öka möjligheterna för regional integration och sammanhållning. Initiativet kommer att omfatta alla EU:s medlemsstater och Europeiska kommissionen, liksom övriga medlemmar och observatörer i Barcelonaprocessen (Mauretanien, Marocko, Algeriet, Tunisien, Libyen, Egypten, Jordanien, den palestinska myndigheten, Israel, Libanon, Syrien, Turkiet och

Albanien), och de andra länderna runt Medelhavets kust (Kroatien, Bosnien och Hercegovina, Montenegro och Monaco).

18. Initiativet kommer att komplettera EU:s bilaterala förbindelser med dessa länder, som kommer att fortsätta inom befintliga politiska ramar, t.ex. den europeiska grannskapspolitiken och, för Mauretaniens del, AVS-avtalet. Det kommer också att utgöra ett komplement till den regionala delen i EU:s utvidgningspolitik, som omfattar anslutningsförhandlingar och processen inför anslutning. Dessutom kommer det att överensstämja med och komplettera EU–Afrika-strategin.
19. Detta nya initiativ kommer att ge fart åt Barcelonaprocessen på minst tre mycket viktiga sätt, nämligen genom att
 - höja den politiska nivån på EU:s förbindelser med sina partner i Medelhavsområdet,
 - öka det gemensamma ansvaret för de multilaterala förbindelserna, och
 - göra dessa förbindelser mer konkreta och synliga genom fler regionala och subregionala projekt, som är relevanta för medborgarna i regionen.

Alla delar av processen kommer att vara öppna för alla deltagare på lika villkor.

Högre nivå på förbindelserna

20. En tydlig signal om att man vill höja nivån på förbindelserna är förslaget till beslut om att hålla möten mellan stats- och regeringscheferna vartannat år. Vid det första toppmötet, som planeras att hållas i Paris den 13 juli 2008 under det kommande franska ordförandeskapet, bör man anta ett formellt beslut om att lansera initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” och fastställa hur det ska fungera och struktureras och vad dess främsta målsättningar bör vara. Slutsatserna från toppmötet bör även omfatta en politisk förklaring, och möjligen en förteckning över konkreta regionala projekt som kan sätts igång. Slutsatserna bör antas enhälligt.
21. Efterföljande toppmöten kommer att hållas enligt samma mönster varvid man antar en politisk förklaring, godkänner ett brett tvåårigt arbetsprogram för ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” och enas om ett antal konkreta regionala projekt. Mellan toppmötena kommer även möten mellan utrikesministrarna att hållas för att kontrollera hur slutsatserna från toppmötena genomförs och för att förbereda inför kommande toppmöten.
22. I princip bör toppmötena hållas omväxlande i EU och i partnerländerna i Medelhavsområdet. De länder som anordnar toppmöten eller ministermöten inom ramen för ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” bör bjuda in alla länder som är parter i initiativet.

23. Den parlamentariska församlingen för Europa-Medelhavsområdet (Empa) har bekräftat sig själva som den parlamentariska delen i Barcelonaprocessen och kommer att erbjuda ramar för debatt, öppen dialog och fritt meningsutbyte. Genom att anta resolutioner och rekommendationer driver man på partnerskapet. Den parlamentariska församlingen för Europa-Medelhavsområdet kommer att få rollen som Medelhavsunionens legitima parlamentariska representation. Kommissionen ger ett starkt stöd till att utöka den parlamentariska församlingens roll i förbindelserna med Medelhavspartnerna.

Ökat gemensamt ansvar

24. Under de samråd och kontakter som kommissionen har haft har det framkommit att alla länder är överens om behovet av att bygga upp ett starkare partnerskap. Detta borde kunna uppnås genom ett ökat gemensamt ansvar för de olika processerna. Två förslag har fått stöd från alla partnerländer: inrättandet av ett delat ordförandeskap och ett gemensamt sekretariat.

Delat ordförandeskap

25. Ett delat ordförandeskap kommer att öka och förbättra balansen och det gemensamma ansvaret för samarbetet. Ordförandena kommer att dela på ordförandeskapet för hela partnerskapet. En av ordförandena kommer att komma från EU och den andra från någon av partnerländerna i Medelhavsområdet.
26. Inrättandet av ett delat ordförandeskap måste från EU:s sida vara kompatibelt med bestämmelserna om Europeiska unionens representation utåt i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Under det första toppmötet kommer det roterande EU-ordförandeskapet att utöva ordförandeskapet från EU:s sida. Från och med att Lissabonfördraget träder i kraft kommer ordförandeskapet från EU:s sida att innehas av Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande vid möten mellan stats- och regeringscheferna, och den höga representanten/kommissionens vice ordförande vid utrikesministermöten.
27. Med tanke på de komplicerade regionala förhållandena måste ordföranden från partnerländerna i Medelhavsområdet utses med konsensus. Ordföranden från Medelhavspartnerna bör väljas för en tvåårsperiod. Det land som axlar ordförandeskapet från Medelhavspartnernas sida får vara värd för initiativets toppmöte.

Institutionella styrelseformer och sekretariat

28. Ett förbättrat system för institutionella styrelseformer och inrättandet av ett nytt sekretariat kommer att vara ett annat viktigt instrument för att förbättra det gemensamma ansvaret och främja ett mer balanserat partnerskap. För att göra initiativet "Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet" mer synligt och relevant bör det tydligt inriktas på projekt.

29. Förbättrade institutionella styrelseformer: Genom inrättandet av en kommitté med särskilt utsedda företrädare från EU:s medlemsstater, partnerländerna i Medelhavsområdet och kommissionen kommer man att kunna uppnå stärkta, mer balanserade och förbättrade styrelseformer. Kommittén, kallad ”gemensamma ständiga kommittén”, kommer att vara baserad i Bryssel och bestå av ständiga företrädare från partnerländernas respektive beskickningar i Bryssel.
30. Gemensamma ständiga kommittén
- Kommittén kommer att ledas av företrädarna för det delade ordförandeskapet.
 - Den kommer att förbereda mötena mellan de högre tjänstemännen och kommittémötena inom ramen för Europa-Medelhavspartnerskapet och säkerställa att de följs upp på lämpligt sätt.
 - Den kommer att biträda ordförandeskapen i förberedelserna inför toppmöten, utrikesministermöten och tematiska ministermöten.
 - Kommittén kan även komma att fungera som mekanism för att snabbt kunna reagera om det uppstår en krissituation i området som kräver samråd mellan Europa-Medelhavspartnerna.
 - Medlemskap och ordförandeskap i ständiga kommittén kommer att vara detsamma som vid mötena mellan högre tjänstemän och vid kommittémötena inom ramen för Europa-Medelhavspartnerskapet.
 - Inrättandet av en ständig Europa-Medelhavskommitté som sammanträder regelbundet skulle kunna leda till färre högre tjänstemannamöten och kommittémöten.
31. Sekretariatet: Mot bakgrund av de olika åsikter som framkommit anser kommissionen att sekretariatet för initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” bör få i uppgift att lägga fram förslag till gemensamma initiativ som ska beslutas av de politiska organen, och se till att de projektrelaterade beslut som fattats av stats- och regeringscheferna följs upp.
32. Sekretariatet kan vara en separat juridisk person med självständig ställning. De närmare bestämmelserna kommer att lämnas in för godkännande av utrikesministrarna i Europa-Medelhavsområdet i november 2008.
- Uppgifter: Sekretariatet bör samla in initiativ till projekt (från olika källor som t.ex. sektorsvisa ministermöten, nationella eller regionala myndigheter, regionala sammanslutningar, privata sektorn eller det civila samhället), undersöka dem och föreslå projekt till Europa-Medelhavskommittén, som kommer att fungera som filter. När projekten väl har godkänts av Europa-Medelhavskommittén kommer de att lämnas in till toppmötet för godkännande, via konferenserna för utrikesministrarna. Om projekten godkänns kommer toppmötet att ge sekretariatet i uppdrag att följa upp detta genom att inleda marknadsföringen av projekten och söka efter partner som kan genomföra dem. Projekten kommer att finansieras och genomföras från fall till fall av de olika

intresserade parterna enligt deras egna förfaranden. Sekretariatet kommer att avlägga rapport till Europa-Medelhavskommittén.

- Sammansättning: Sekretariatet kommer att bestå av tjänstemän från länder som deltar i processen. Syftet är att få Medelhavspartnerna att engagera sig i betydligt högre utsträckning och därmed öka det gemensamma ansvaret och deltagandet. Det kommer att finnas en generalsekreterare från den ena sidan och en ställföreträdande generalsekreterare från den andra sidan, vilka ska utses med konsensus. Generalsekreteraren kommer att utse sekretariatets personal på grundval av kompetens och geografisk balans. Sekretariatets organisation och personalsammansättning ska godkännas av Europa-Medelhavskommittén.
- Finansiering: De utsända tjänstemännen kommer att finansieras av sina respektive administrationer. Kostnaderna för sekretariatets löpande utgifter (stödpersonal, utrustning osv.) kommer att fördelas jämt mellan EU och Medelhavspartnerna.
- Var sekretariatet ska ligga kommer att beslutas med konsensus. Världlandet ska tillhandahålla lokaler för sekretariatet kostnadsfritt.

Projekt

33. Projektdelen ska stå i centrum för initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet”. De program som utarbetas inom detta initiativ bör ge stora möjligheter att främja regional sammanhållning och ekonomisk integration samt att utveckla infrastruktursammankopplingar. De bör vara synliga och relevanta projekt för medborgarna i regionen.
34. Vid urvalsprocessen kommer följande att beaktas:
 - Projektens regionala, subregionala och transnationella karaktär, däribland möjligheten till samarbete mellan ett begränsat antal länder.
 - Hur stora de är och hur relevanta och intressanta de är för alla partnerländer.
 - Projektens förmåga att främja en väl avvägd och hållbar utveckling, regional integration, sammanhållning och infrastruktursammankopplingar.
 - Deras finansiella genomförbarhet, inbegripet maximerande av finansiering och deltagande från den privata sektorn.
 - Hur pass färdiga de är och hur snabbt de kan sättas igång.
35. Ett antal projektförslag som anpassats till behoven i regionen och som uppfyller de villkor som anges ovan bör vara redo att undersökas vid toppmötet som planeras äga rum den 13 juli 2008. Kommissionen har identifierat fyra sådana projekt som den anser vara mycket relevanta för att främja tillväxt, sysselsättning, ökad regional sammanhållning och hållbarhet i Medelhavsområdet. Dessa projekt bifogas i bilaga I till det här meddelandet och har lagts fram för övervägande av partnerländerna.

36. De prioriteringar som fastställs i det regionala vägledande programmet kommer fortsätta att gälla och eventuella bidrag från gemenskapen till de nya regionala projekten i bilaga I kommer inte att finansieras på bekostnad av befintliga bilaterala stöd från det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet eller föranslutningsinstrumentet (eller Europeiska utvecklingsfonden för Mauretaniens del).

Finansiering

37. EU och dess medlemsstater bidrar redan nu med betydande finansiering i Medelhavsområdet (se bilaga II för närmare upplysningar). För att ge mervärde åt de befintliga arrangemangen bör initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” utformas så att man kan mobilisera ytterligare finansiering i regionen, främst genom regionala projekt. Initiativets mervärde kommer i mångt och mycket bero på om man lyckas hitta ytterligare finansiella resurser för regionala projekt.
38. EU-medel kan visserligen inte öronmärkas i förväg, men vissa projekt som uppfyller målen för EU:s regionala program kan komma i fråga för finansiering. Vad beträffar finansiering från EU:s budget kommer de vanliga reglerna för urval och förfarande att fortsätta gälla.
39. Kommissionen menar att ytterligare finansiering för regionala projekt och verksamheter främst bör komma från följande källor:
- Deltagande från privata sektorn.
 - Bilateralt samarbete från EU:s medlemsstater.
 - Bidrag från partnerländer i Medelhavsområdet.
 - Internationella finansinstitut, regionala banker och andra bilaterala medel.
 - Faciliteten för investering och partnerskap för Europa-Medelhavsområdet (Femip) som inrättades 2002 som ett medel för att främja den privata sektorns utveckling i Medelhavsområdet för att bidra till en högre ekonomisk tillväxt. I Femip kombinerades EIB-lån med EU-budgetmedel för att tillhandahålla tekniskt bistånd, riskkapital och räntesubventioner. Faciliteten stärktes 2005 efter en översyn.
 - Det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI) (ca 50 miljoner euro per år har redan anslagits för perioden 2007–2010), investeringsanslaget för grannskapspolitiken och det gränsöverskridande samarbetsinstrumentet inom ENPI, samt de andra instrumenten som är tillämpliga på de länder som omfattas av initiativet.

Slutsatser och fortsatt arbete

40. Kommissionen uppmanar Europeiska rådet att vid sitt möte i juni 2008 diskutera och godkänna de förslag som läggs fram i detta meddelande. De kan sedan utgöra EU:s överenskomna ståndpunkt som läggs fram vid det inledande mötet för "Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet" som planeras till den 13 juni 2008 i Paris. Kommissionen kommer att till fullo inbegripa Europaparlamentet och den parlamentariska församlingen för Europa-Medelhavsområdet i de pågående diskussionerna om detta nya initiativ.

* * *

BILAGA I

PROJEKTFÖRSLAG

Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet

Exempel på initiativ

Kommissionen har tagit fram fyra exempel på initiativ som uppfyller kraven i meddelandet. Förteckningen är vägledande och inte uttömmande – andra förslag kan också beaktas. Initiativen tillgodoser behovet av stärkt samarbete på både regional och subregional nivå, ger en verklig möjlighet till regional integration och omfattar alla utan diskriminering. Dessa initiativ är förenliga med och kompletterar en lång rad åtgärder och program som kommissionen har genomfört både regionalt och bilateralt inom ramen för Europa–Medelhavspartnerskapet. Alla utom ett av projekten (civilskydd) har stora möjligheter att mobilisera finansiering från internationella finansinstitut och från den privata sektorn och kan ge upphov till offentlig-privata partnerskap.

Sjömotorvägar. Det har fastställts att transportsektorn är en av prioriteringarna för Europa–Medelhavspartnerskapet. Konceptet sjömotorvägar står inom ramen för partnerskapet för en kombination av integrerade godstransporttjänster på stora transportleder *som innefattar en sjöresa*. Syftet är att förbättra handelsflödet över Medelhavet. Initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” kommer att driva på processen och bidra till att involvera fler aktörer, mobilisera finansiering och möjliggöra utvecklandet av fler transportleder, förbindelser, hamnar och marknader. I detta sammanhang bör Europa–Medelhavspartnerskapets transportarbetsgrupper för ”sjömotorvägar” och ”infrastruktur” få stöd för att fortsätta sitt arbete med att fastställa vilka hamnar som ska prioriteras. När de väl har valts ut måste finansiella resurser mobiliseras för att genomföra projekten (en kombination av nationella, multilaterala och privata medel samt gemenskapsmedel, särskilt investeringsinstrumentet för grannskapspolitiken). **Byggandet av Arabiska Maghrebmotorvägen.** Byggandet av Arabiska Maghrebmotorvägen är ett av Arabiska Maghrebunionens viktigaste infrastrukturinitiativ. Syftet är att skapa ett område med regional ekonomisk integration mellan Arabiska Maghrebunionens fem medlemsländer (Mauretanien, Marocko, Algeriet, Tunisien och Libyen). Tre av dessa länder (Marocko, Algeriet och Tunisien) har redan kommit långt i genomförandet på nationell nivå. För att projektet ska nå den omfattning och de mål som planerats måste dessa länder besluta om sammankoppling av deras nät längs en förutbestämd rutt. Denna uppbyggnad av internationella nätverk kan emellertid inte nå sitt mål att underlätta rörligheten för varor och personer om de inte åtföljs av statliga åtgärder för avreglering av handeln och undanröjande av icke-tariffära handelshinder. Möjligheten att införa ett koncessionssystem skulle kunna vara av stort intresse för den privata sektorn.

Rening av Medelhavet och en god miljöstyrning. Miljön i Medelhavsområdet lider allt mer av följderna av en ohållbar utveckling. Europa–Medelhavsområdets miljöministrar beslutade 2006 att lansera **initiativet Horisont 2020** och antog en tidsplan för perioden 2007–2013. Huvudsyftet med initiativet är att skynda på de pågående insatserna för att befria Medelhavet från föroreningar. Tre huvudkomponenter kommer att utvecklas: stöd till genomförandet av Horisont 2020-initiativet och främjande av en god miljöstyrning, stöd till investeringar för att minska föroreningarna samt inrättande av ett gemensamt miljöinformationssystem för Medelhavsområdet. Flera regionala och bilaterala program håller på att utarbetas eller genomförs inom ramen för det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet och

kommer att direkt understöda målet att rena Medelhavet. I detta sammanhang tillför initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” ett dubbelt mervärde. För det första stärker det den politiska dimensionen av arbetet med att rena Medelhavet, och för det andra kommer det att ge en hävstångseffekt på investeringar för att minska föroreningarna och underlätta kapacitetsuppbyggnadsprojekt.

Civilskydd. På europeisk nivå inrättades 2001 en gemenskapsmekanism (ett övervaknings- och informationscentrum) för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten. Det är särskilt viktigt att förstärka den här typen av samarbete i Medelhavsområdet eftersom katastrofrisken i området är stor och tilltar ytterligare, särskilt på grund av klimatförändringen. En speciell dimension av denna fråga är **sjösäkerheten** och Europeiska sjösäkerhetsbyråns roll. På regional nivå syftar Europa–Medelhavsprogrammet för förebyggande, beredskap och insatser vid katastrofer till att förbättra kunskaperna om utsattheten för katastrofer och insatsförmågan i regionen, att stärka de befintliga riskförebyggande åtgärderna på internationell, nationell och lokal nivå samt att förbättra de berörda aktörernas förmåga att ingripa. Syftet med programmet är alltså att stärka samarbetet mellan huvudaktörerna inom civilskyddet och att gradvis skapa ett närmare samarbete mellan partnerländerna i Medelhavsområdet inom ramen för övervaknings- och informationscentrumet. Programmet är nära samordnat med gemenskapens civilskyddsmekanism, och man strävar också efter synergier med kommissionens, Europarådets och FN:s åtgärder. Detta är alltså en åtgärd som politiskt förstärker Europa–Medelhavspartnerskapet, som har ett verkligt regionalt mervärde, spelar en samlande roll politiskt, är synlig för medborgarna och kan främja den subregionala integrationen. De nya politiska impulser som initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” ger kommer att avsevärt utvidga programmets räckvidd och mobilisera ytterligare finansiering där så behövs.

Solenergiplan för Medelhavsområdet. Energiministrarna i Europa–Medelhavsområdet bekräftade 2007 att det allmänna syftet med samarbetet var att fördjupa integrationen av energimarknaderna och att främja en hållbar utveckling, däribland användningen av solenergi. Utformandet och genomförandet av en solenergiplan för Medelhavsområdet bör ses mot denna bakgrund. Ett aktivt främjande av solenergi i området ligger i alla parterns intresse. EU är världsledande inom den teknik som krävs och är angeläget om att vidareutveckla den. Det är sannolikt att EU så småningom kommer att importera elektricitet som producerats med hjälp av solenergi. Planen bör till en början samla politiska beslutsfattare på högsta nivå, multilaterala institutioner och internationella finansinstitut till en regional konferens. Europeiska kommissionen skulle kunna bidra till utarbetandet av planen och dessutom dels tillhandahålla en ram för den nödvändiga dialogen om energipolitik och sektorsstrategier, dels sörja för uppföljningen av planens genomförande. Detta arbete skulle kunna utföras tillsammans med sekretariatet för initiativet ”Barcelonaprocessen: en union för Medelhavsområdet” med utnyttjande av t.ex. medlen för det tekniska stödprojektet MED-EMIP¹. Andra deltagare kan också komma i fråga.

¹ ”Euro-Mediterranean Energy Market Integration Project”, som inleddes 2008 och finansieras genom Medaprogrammet.

BILAGA II

EU:s finansiella stöd för Barcelonaprocessen

Under perioden 2000–2006 stödde gemenskapen Barcelonaprocessen genom budgetposten för Medaprogrammet. Sedan 2007 har stödet kommit från budgetposten för samarbete med Medelhavsländerna inom det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet.

Under perioden **2000–2006** anslog kommissionen **4,6 miljarder euro** till de åtta partnerländerna i Barcelonaprocessen* inom ramen för bilateralt samarbete och regionala program. År **2007** var motsvarande belopp inom det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI) **1,3 miljarder euro** till tio** partnerländer.

Det totala finansiella stödet under perioden 2000–2007 uppgår till 5,9 miljarder euro.

Landsspecifika uppgifter:

Åtaganden i miljoner euro

	2000-2006 inom Medaprogrammet	2007 inom ENPI
Bilateralt samarbete		
Algeriet	339	57
Västbanken och Gaza	522	453
Egypten	593	137
Jordanien	331	62
Libanon	133	50
Marocko	980	190
Syrien	180	20
Tunisien	518	103
Israel	0	2
Libyen	0	2
Totalt bilateralt	3595	1076
Regionalt samarbete	1052	178

TOTALT	4647	1254
--------	------	------

* Algeriet, Västbanken och Gaza, Egypten, Jordanien, Libanon, Marocko, Syrien, Tunisien.

** Israel och Libyen får bilateralt bistånd sedan 2007.

Bilateralt officiellt utvecklingsbistånd till Medelhavsländerna – Åtaganden i miljoner US-dollar

		Frankrike	Italien	Tyskland	Nederländerna	Sverige	Spanien	Storbritannien	EU
År	Mottagare								
2004	Algeriet	172,4	2,8	4,5	0,1	0,6	5,4		188,2
	Egypten	127,1	16,5	76,4	8,9	4,6	2,3	5,6	265,3
	Jordanien	5,9	0,6	50,4	0,5	1,2	2,3	4,7	70,5
	Libanon	51,2	4,8	13,1	0,2	0,9	3,3	0,3	77,8
	Libyen								
	Marocko	258,4	4,6	71,9	5,4	0,1	106,1	0,1	460,6
	Palestinska områdena	33,4	10,3	46,4	16,5	33,9	20,7	29,5	238,9
	Syrien	23,1	6,6	21,1	4,2	0,0	0,7	0,1	60,0
	Tunisien	96,1	23,7	19,0	0,6	0,3	6,8		150,5
	TOTALT		767,5	69,8	302,7	36,3	41,6	147,5	40,2
2005	Algeriet	234,3	5,5	17,1	0,1	2,2	4,2		275,8
	Egypten	124,6	7,7	60,7	38,7	0,5	3,7	2,1	256,3
	Jordanien	5,1	1,2	22,0	0,6	0,3	3,2	6,1	41,2
	Libanon	56,0	1,9	1,4	0,1	0,4	2,5	0,6	65,2
	Libyen	2,5	8,8	0,2	0,2		0,1		12,3
	Marocko	245,5	3,6	2,2	0,4	2,4	50,0	23,5	327,6
	Palestinska områdena	19,4	13,1	63,4	28,0	51,6	24,8	0,2	258,3
	Syrien	30,7	1,3	19,4	2,2	2,3	1,1		61,0
	Tunisien	95,9	22,0	15,6	0,5	0,7	5,1		143,6
	TOTALT		813,9	65,3	202,1	70,6	60,4	94,7	32,3
2006	Algeriet	171,8	7,1	5,2	0,1	0,6	46,9		245,3
	Egypten	130,6	6,9	89,3	41,9	1,7	4,4		287,1
	Jordanien	4,8	1,0	41,7	0,1	0,1	14,4	0,9	67,7
	Libanon	75,7	45,5	45,9	13,3	9,4	15,1	6,9	9,5
	Libyen	2,4	2,7	3,9			0,0		
	Marocko	240,9	7,0	80,0	0,1		73,3	35,1	416,4
	Palestinska områdena	47,3	6,5	82,4	38,6	52,3	39,2		351,9
	Syrien	29,0	9,1	39,1		0,1	2,6		82,9
	Tunisien	105,3	24,4	24,4		0,9	6,0		166,3
	TOTALT		807,8	110,1	411,8	94,2	65,1	201,8	42,9

Stöd till palestinierna

Palestinierna får finansiellt stöd dels från budgetposterna för Medaprogrammet och det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet, dels från budgetposterna för bl.a. fredsprocessen, UNRWA (för sociala tjänster till 4,5 miljoner flyktingar), ECHO (humanitärt bistånd), livsmedelsbistånd och tryggad livsmedelsförsörjning.

Under perioden **2000–2007** har totalt **2,4 miljarder euro anslagits** ur dessa budgetposter, dvs. i genomsnitt 300 miljoner euro per år.

Det finansiella stödet till palestinierna har ökat markant de sista åren till följd av ökade behov och den politiska utvecklingen.

Gemenskapsstödet uppgick till i genomsnitt 245 miljoner euro per år under perioden 2000–2004, 280 miljoner 2005, 340 miljoner 2006 och 550 miljoner euro 2007. Bidraget från medlemsstaterna är också stort och uppgick till 315 miljoner euro 2005, 385 miljoner 2006 och 405 miljoner 2007.

Det sammanlagda EU-stödet till palestinierna uppgick därmed till 955 miljoner euro 2007 (jämfört med 725 miljoner 2006 och 595 miljoner 2005).